

UZUPEŁNIA UCZEŃ

*miejsce
na naklejkę*

KOD UCZNIKA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EGZAMIN W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM

CZEŚĆ 1. HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych 20 stronach jest wydrukowanych **25 zadań**.
2. Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
4. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
5. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
7. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań zaznacz na karcie odpowiedzi w następujący sposób:

- wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybierasz odpowiedź A:

■	B	C	D	E
---	---	---	---	---

- wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami, np. gdy wybierasz odpowiedź FP:

PP	PF	■	FF
----	----	---	----

- do informacji oznaczonych właściwą literą dobierz informacje oznaczone liczbą lub literą i zamaluj odpowiednią kratkę, np. gdy wybierasz literę B i liczbę 1:

A1	A2	■	B2
----	----	---	----

8. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

○ ■	B	C	D	■
-----	---	---	---	---

9. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia ucznia
do nieprzenoszenia
zaznaczeń na kartę

**10 KWIETNIA
2019**

**Godzina rozpoczęcia:
9:00**

**Czas pracy:
60 minut**

GH-H1-192

Teksty do zadania 1.

- A. Rok piąty, trzeci miesiąc pory letniej, dzień dziewiąty panowania jego wysokości Ramzesa, Wielkiego Horusa, ukochanego bogini Maat.
- B. Roku Pańskiego MDLXXXIV dnia XVI miesiąca sierpnia.
- C. Za konsulatu Manliusza Torkwatusa i Decjusza Musa zwrócił się przeciw Latynom.
- D. Była to zaś ta olimpiada, podczas której Rodyjczyk Dorieus po raz drugi szczyił się tytułem zwycięzcy.

Zadanie 1. (0–2)

Każdemu państwu podanemu w tabeli przyporządkuj charakterystyczny sposób datowania wydarzeń, wybrany spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli wybierz literę, którą oznaczono wybrany zapis.

1.1.	Ateny w V wieku p.n.e.	A	B	C	D
1.2.	Egipt w XIII wieku p.n.e.	A	B	C	D

Tekst do zadania 2.

Igrzyska organizowane przez miasta greckie odegrały istotną rolę w kształtowaniu świadomości więzi kulturowej i językowej. Najstarszymi igrzyskami były igrzyska w Olimpii, organizowane ku czci Zeusa, co cztery lata. Trwały początkowo 5 dni, potem w miarę dodawania konkurencji je przedłużano. Równocześnie z ogłoszeniem terminu igrzysk ogłaszano ogólnogreckie zawieszenie broni, tzw. pokój boży, który trwał prawdopodobnie dwa miesiące (czas trwania igrzysk oraz podróży w obie strony).

Zadanie 2. (0–1)

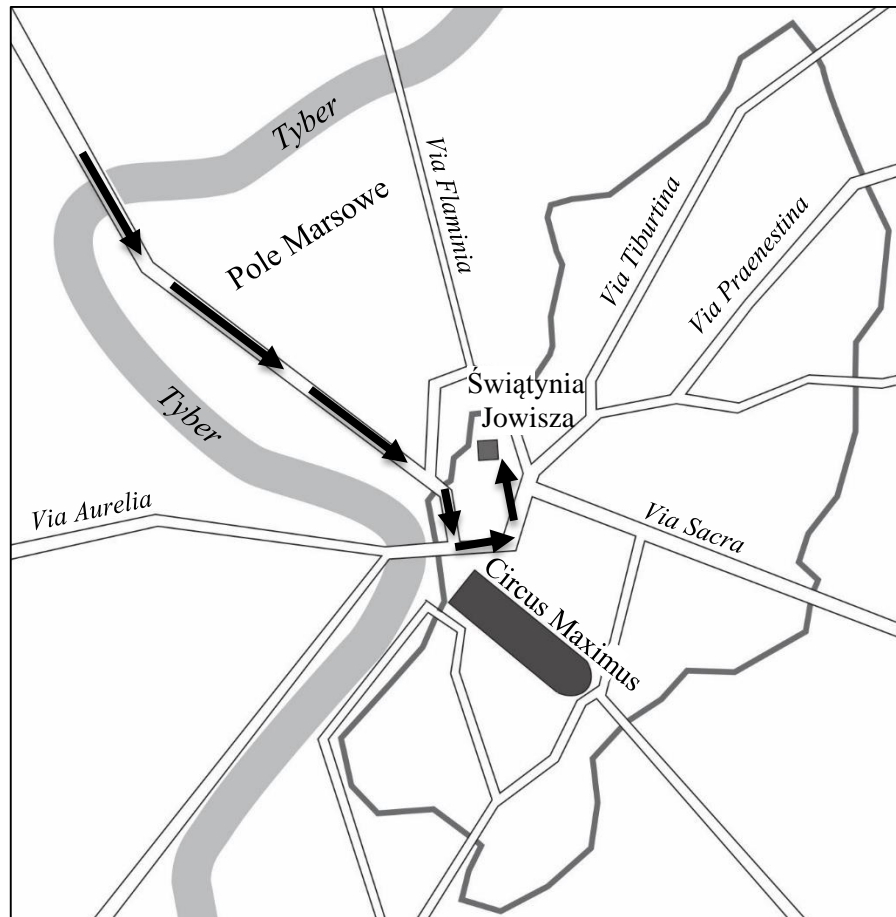
Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst potwierdza tezę, że igrzyska olimpijskie w Grecji były uroczystościami o charakterze religijnym.	P	F
Pokój boży kończył się w ostatnim dniu trwania igrzysk.	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst i mapa do zadania 3.

Pierwszego dnia wieziono w pochodzie uzbrojenie i pociski wojenne, a także posągi spżizowe i marmurowe. W drugim dniu złoto i srebro, obrobione, nieobrobione i bite. W trzecim dniu wieziono dary miast w postaci złotych wieńców. Za tym wszystkim wjechał do miasta na rydwanie sam Kwinkcjusz, a za nim postępowało mnóstwo żołnierzy.

- mury miejskie
- == drogi
- trasa pochodu opisanego w tekście

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

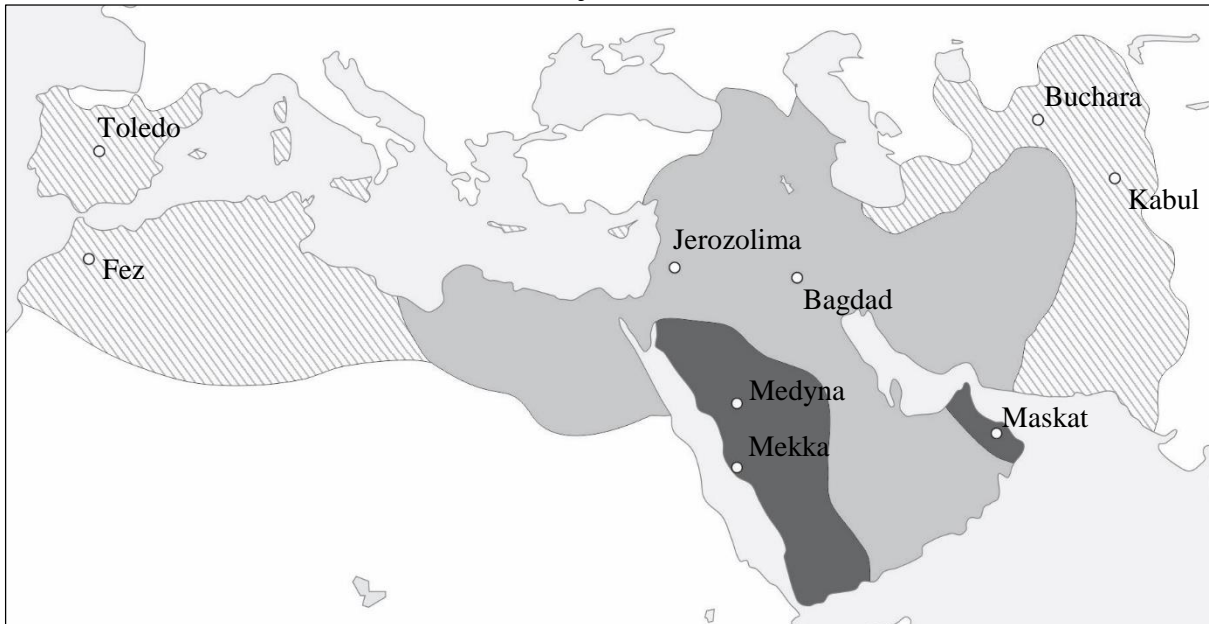
Na podstawie tekstu i mapy można stwierdzić, że uczestnicy opisanych wydarzeń

- A. biorą udział w Wielkich Dionizjach.
- B. witają zwycięzców igrzysk olimpijskich.
- C. wracają po przegranej wyprawie wojennej.
- D. biorą udział w uroczystym wjeździe zwycięskiego wodza.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Mapa do zadania 4.

Podboje Arabów

- podboje Mahometa do 632 roku
- podboje za pierwszych kalifów (632–661)
- podboje Omajjadów (661–750)

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z mapy wynika, że Arabowie podbili Jerozolimę później niż

- A. Toledo.
- B. Kabul.
- C. Bucharę.
- D. Medynę.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst do zadania 5.

O, jakże przykro przychodzi porównać naszych przodków i współczesników! Ojciec jego, Mieszko, nigdy nie odważył się wejść ubrany w skórzane szaty do domu, w którym obecność [margrabiego Odon] przypuszczał, i nigdy nie śmiał siedzieć, gdy ów [Odo] powstał. Oby Bóg przebaczył cesarzowi [Ottonowi III], że czynszownika czyniąc udziałnym panem, do tego stopnia go wywyższył, iż zapomniawszy o stanowisku swego ojca, ośmiela się on zawsze dotąd położonych powoli zepchnąć w poddaństwo i, łowiąc ich na wędkę marnego pieniądza, przypawić o utratę wolności i niewolę!

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca, który został przez cesarza uczyniony „udzielnym panem”, to

- A. Mieszko II.
- B. Bolesław Chrobry.
- C. Kazimierz Wielki.
- D. Bolesław Krzywousty.

Teksty do zadania 6.

Tekst I

Dictatus Papae – dokument sporządzony przez papieża Grzegorza VII (fragment)

Kościół rzymski przez samego Boga został założony.

Tylko sam biskup rzymski może być prawnie nazwany biskupem powszechnym.

On sam tylko może używać insygniów cesarskich.

Jemu wolno władcami rozporządzać, a więc i cesarzy z tronu składać.

Tekst II

Relacja papieża przesłana biskupom i książętom niemieckim (fragment)

[Król] zjawił się w mieście, w którym przebywaliśmy. Tam, przez trzy dni stojąc u bramy zamku, zdjąwszy szaty królewskie, boso, we włosiennicy, nie przestał błagać z wielkim płaczem zmiłowania apostolskiego i przebaczenia.

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autor tekstu I wyraża pogląd o wyższości władzy cesarskiej nad papieską.	P	F
Oba teksty powstały w okresie trwania sporu władzy świeckiej z władzą kościelną o zwierzchnictwo nad światem chrześcijańskim.	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst do zadania 7.

Unia zabezpieczyła niespokojną wschodnią granicę kraju, zapewniła rycerstwu możliwość nowych nabytków, uzyskania stanowisk i wpływów na wschodzie. Pozwalała na uniezależnienie od sojuszu z Węgry, zabezpieczenie i od Krzyżaków, i od Luksemburgów. Czynnikiem bardzo istotnym stanowiły interesy polskiego Kościoła katolickiego, przed którym otwierała się historyczna szansa schryścianizowania ostatniego wielkiego pogańskiego państwa w Europie.

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst opisuje znaczenie unii polsko-litewskiej zawartej w Krewie.	P	F
Według autora tekstu najważniejszym skutkiem unii było wzmocnienie suwerenności Litwy.	P	F

Tekst do zadania 8.

Protestanci w sporach teologicznych z katolikami odwoływali się do rozstrzygnięć przyszłego soboru powszechnego. Władcy katoliccy łudzili się, że sobór przywróci jedność religijną i doprowadzi do porozumienia, a reformy i likwidacja nadużyć uzdrowią Kościół od wewnątrz. Sobór otwarto 13 grudnia 1545 roku. Toczył się na nim spór o nadrzędność władzy papieża i soboru. Przy czynnym udziale jezuitów uchwały soboru zostały dostosowane do życzeń papieskich. W uchwałach zamknięcia, które nastąpiło 6 grudnia 1563 roku, zwrócono się o potwierdzenie postanowień soborowych do papieża, podkreślając tym samym jego wyższość nad soborem.

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

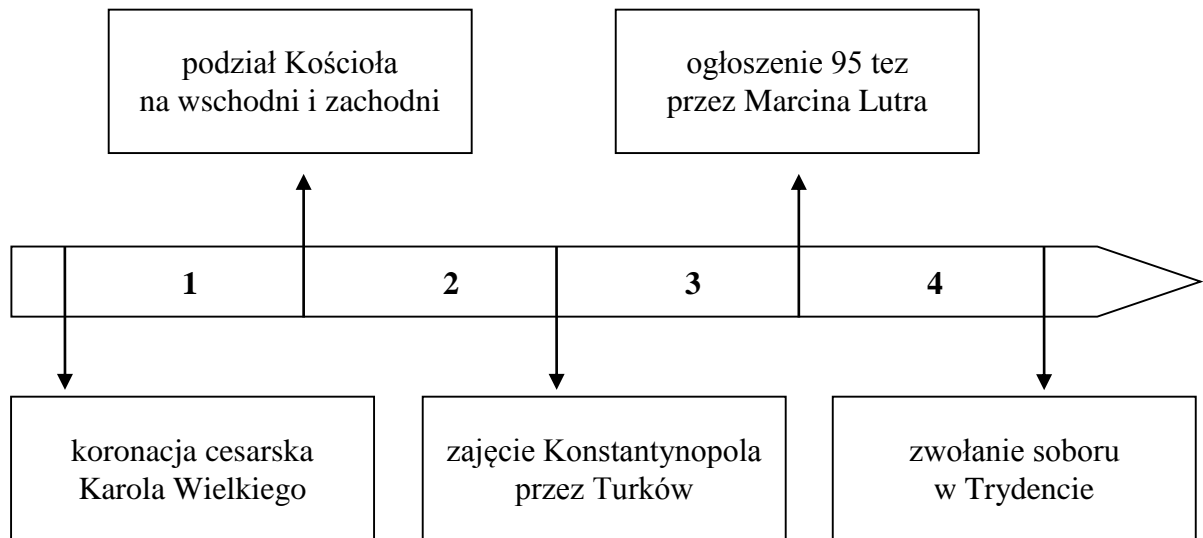
Sobór, o którym mowa w tekście,

- A. przywrócił jedność religijną w Europie.
- B. wprowadził zasadę tolerancji religijnej w Europie.
- C. przyczynił się do wzmocnienia władzy papieskiej w Kościele katolickim.
- D. zakończył spór papieża i cesarza o dominację nad światem chrześcijańskim.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst i taśma chronologiczna do zadania 9.

Na trzydziesty drugi dzień po wypłynięciu z Kadyksu przybyłem na Morze Indyjskie i odkryłem tam bardzo liczne i gęsto zaludnione wyspy, które bez czyjegokolwiek protestu objąłem w posiadanie naszego króla przez uroczystą proklamację i zawieszenie flagi hiszpańskiej. Pierwszą z owych wysp nazwałem San Salvador z wdzięczności do Zbawiciela.

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

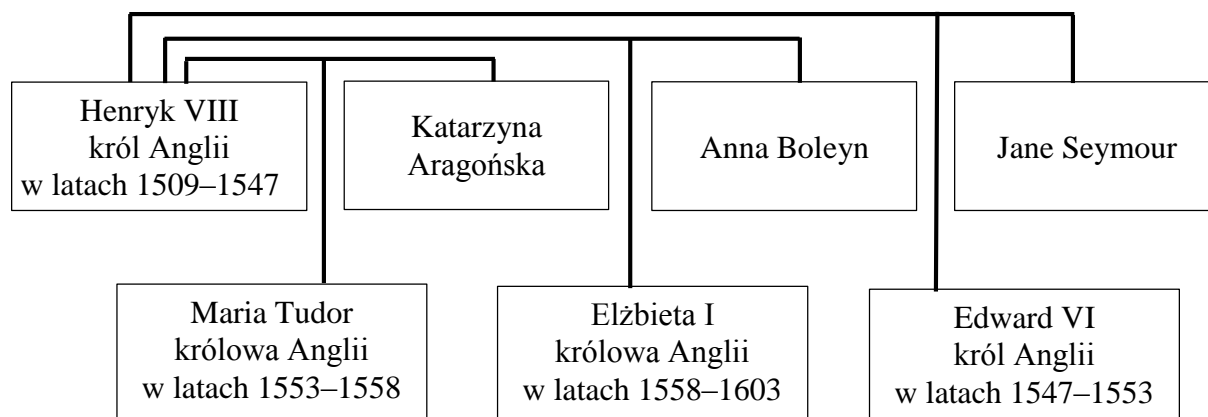
Autor tekstu opisuje wydarzenia, które miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tablica genealogiczna i tekst do zadania 10.

Dynastia Tudorów (fragment)

Inicjatywa reformy w Anglii pochodziła od jej króla. Pozbawiony męskiego potomka, Henryk VIII zwrócił się do papieża z prośbą o unieważnienie małżeństwa z Katarzyną Aragońską i zezwolenie na poślubienie Anny Boleyn. Wobec odmowy Rzymu zdecydował się na schizmę i na mocy *Aktu supremacji* z 1534 roku został głową Kościoła Anglii. Jego syn sprzyjał ideom kalwinizmu i popierał opublikowanie podstawowych założeń anglikanizmu. Z chwilą objęcia władzy przez Marię Tudor rozpoczęła się krwawa reakcja katolicyzmu. Natomiast Elżbieta I zwróciła Kościołowi Anglii wszystkie jego przywileje.

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z informacji umieszczonych na tablicy genealogicznej i w tekście wynika, że

- A. za rządów córki Anny Boleyn prześladowano Kościół anglikański.
- B. w okresie panowania syna Henryka VIII Anglia była państwem protestanckim.
- C. politykę religijną króla Henryka VIII kontynuowała córka Katarzyny Aragońskiej.
- D. wszyscy przedstawiciele dynastii Tudorów, panujący w drugiej połowie XVI wieku w Anglii, popierali kontrreformację.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Teksty do zadania 11.

Tekst I

Mieszczanom i plebejuszom nie wolno dóbr ziemskich kupować, a to dlatego, że oni, posiadając takie dobra, zwykli szukać sposobności uwolnienia się od wypraw wojennych. A którzy już weszli w posiadanie dóbr ziemskich, mają je do pewnego czasu sprzedać, pod karą.

Tekst II

Prawa ogólne i ustawy dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu, przeto na tym walnym sejmie radomskim postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców, bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich.

Tekst III

Chcemy zadowolić się tym tylko, aby corocznie nam i następcom naszym na znak najwyższego panowania i uznania korony Królestwa Polskiego płacono po dwa grosze zwykłej monety, z każdego osiadłego i dzierżonego łąnu lub jego części.

Tekst IV

Iż za żywota naszego my i potomkowie nasi, królowie polscy, nie mamy mianować ani obierać jakiego króla, na państwo sukcesora naszego sadzać, a to dlatego, aby wolne obieranie zostało [dane] wszem stanom koronnym.

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zasada wolnej elekcji została opisana w dokumencie, którego fragmentem jest

- A. tekst I.
- B. tekst II.
- C. tekst III.
- D. tekst IV.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst do zadania 12.

Król odpowiadał na petycje trzech stanów według własnego uznania i najczęściej zgadzał się tylko na małą część przedłożonych postulatów. Członkowie stanów chcieli zobowiązać króla do nadania mocy ich żądaniom. To nie mogło jednak być spełnione, ponieważ stwarzałyby zależność króla od woli jego poddanych, a prawa królestwa nie nakładają na władcę innych ograniczeń, jak tylko jego wola.

Zadanie 12. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

W tekście opisano zakres uprawnień monarchy charakterystyczny dla **12.1.** _____. W opisanym ustroju monarcha **12.2.** _____. Wspomniane w tekście *stany* to **12.3.** _____.

- 12.1.** **A.** Francji za panowania Ludwika XIV
B. Polski w czasie obrad Sejmu Czteroletniego
C. Anglii w czasie wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych
- 12.2.** **A.** pełnił władzę z woli poddanych
B. dzielił się władzą z parlamentem
C. decydował o stanowieniu prawa
- 12.3.** **A.** stany amerykańskie, czyli angielskie kolonie w Ameryce Północnej
B. stany sejmujące, czyli król, posłowie i senatorowie
C. stany społeczne, czyli duchowieństwo, szlachta i stan trzeci

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Ilustracja do zadania 13.

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Ilustracja przedstawia wnętrze utrzymane w stylu

A.	barokowym,	ponieważ charakteryzuje się ono	1.	monumentalnością form oraz przepychem dekoracji.
B.	klasycystycznym,		2.	oszczędnym stosowaniem zdobnictwa i przewagą linii prostych.
			3.	surowym wyglądem ścian i sklepieniem krzyżowo-żebrowym.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 14. (0–2)

Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli wybierz właściwą literę.

14.1.	wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
14.2.	wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. zawarcie unii lubelskiej
- B. obrona Jasnej Góry przed Szwedami
- C. wybuch powstania Bohdana Chmielnickiego
- D. zwycięstwo Jana III Sobieskiego pod Wiedniem

Tekst do zadania 15.

Rewolucja francuska ustanowiła nowy model państwa i narodu, który przetrwał do dziś. Przyjęto wstępny akt do przyszłej konstytucji, któremu nadano tytuł *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*. Wzór dla niej stanowiła konstytucja Stanów Zjednoczonych. Zapisana w *Deklaracji* suwerenność ludu oznaczała, że źródłem wszelkiej władzy jest naród. Jednym z pierwszych wielkich aktów prawnych, odnoszących się do *Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela*, była *Konstytucja 3 maja*, która w jednym ze swoich artykułów podkreślała, że wszelka władza początek swój bierze z woli narodu.

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie dokumenty prawne uchwalone w XVIII wieku, to:

- A. *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*, *Konstytucja 3 maja*, konstytucja Stanów Zjednoczonych.
- B. konstytucja Stanów Zjednoczonych, *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*, *Konstytucja 3 maja*.
- C. *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*, konstytucja Stanów Zjednoczonych, *Konstytucja 3 maja*.
- D. konstytucja Stanów Zjednoczonych, *Konstytucja 3 maja*, *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Ilustracja do zadania 16.

Pocztówka z XIX wieku

Zadanie 16. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Na pocztówce przedstawiono daty wybuchu dwóch polskich powstań narodowych.	P	F
Pocztówka propagowała ideę wspólnoty Polaków, Litwinów i Rusinów (Ukraińców).	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst do zadania 17.

Wspomnienia Jadwigi Zamoyskiej (fragment)

Pan Marcinkowski składkowymi funduszami wybudował tak zwany Bazar, wielki gmach, którego piętra służyły za oberżę, a cały dół wynajmowany był samym polskim kupcom. Założył on także Towarzystwo Naukowej Pomocy dla kształcenia polskiej uboższej młodzieży. Użył wpływu swego, ażeby całe wielkopolskie obywatelstwo opodatkować na korzyść tej instytucji regularnymi rocznymi datkami. I tak, póki szlachta i magnaci bankrutują, za przyczyną Pomocy Naukowej nowa się tworzy warstwa obywateli dla służby i obrony kraju.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Polskie instytucje przedstawione w tekście działały na ziemiach zaboru rosyjskiego.	P	F
Działania opisane w tekście były zgodne z założeniami pracy organicznej i pracy u podstaw.	P	F

Tekst do zadania 18.

W drugiej połowie XIX wieku w Galicji funkcjonował Sejm Krajowy. Władza wykonawcza należała do Wydziału Krajowego. Wybory do Rady Państwa [parlamentu wiedeńskiego] odbywały się oddzielnie. Polacy zajmowali najwyższe godności polityczne w państwie austriackim. Premierem w latach 1895–1897 był Kazimierz hrabia Badeni, pełniący jednocześnie funkcję ministra spraw wewnętrznych. Teką ministra skarbu spoczywała wówczas w rękach Leona Bilińskiego, natomiast ministrem spraw zagranicznych był Agenor Gołuchowski.

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z informacji zawartych w tekście wynika, że Galicja

- A. była suwerennym państwem.
- B. była w pełni zależna od rządu austriackiego.
- C. stanowiła integralną część państwa polskiego.
- D. miała autonomię w granicach Austro-Węgier.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Tekst do zadania 19.

12 lipca 1894 roku wyszedł pierwszy numer „Robotnika”, którego jednocześnie redaktorem, drukarzem i dostawcą został Józef Piłsudski. Były to czasy niezwykle. Niestłuchany ucisk panowania Aleksandra III, zdawało się, że zdusił wszystko. Znikąd nie rozległ się głos protestu, biernie poddawano się dzikim rozporządzeniom w szkolnictwie, w administracji, w sądownictwie. Hasła pracy organicznej stały się osłonkami dorobkiewiczostwa. Głos „Robotnika”, jasno i śmiało rzucający hasło niepodległości i mówiący o konieczności przygotowania się do walki o nią zbrojnej, zabrzmiał jak dzwon spiszowy wśród głuchej, ciemnej nocy. Z całą namiętnością dwudziestokilkuletniej, gorącej duszy oddał się Piłsudski tej pracy budzenia narodu.

Zadanie 19. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Autor tekstu opisuje czasy **19.1.** _____. Zwraca uwagę na bierność części społeczeństwa polskiego, wywołaną przez różne formy represji na ziemiach zaboru **19.2.** _____. Tej postawie sprzeciwiali się redaktorzy pisma wydawanego przez **19.3.** _____.

- 19.1.** **A.** pomiędzy III rozbiorem Polski a powstaniem styczniowym
B. pomiędzy powstaniem styczniowym a wybuchem I wojny światowej
C. pomiędzy wybuchem a zakończeniem I wojny światowej

- 19.2.** **A.** rosyjskiego
B. pruskiego
C. austriackiego

- 19.3.** **A.** liberałów
B. socjalistów
C. nacjonalistów

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Mapa do zadania 20.

- X bitwy z udziałem jednostek polskich
- - - granice państw (1914 rok)

Zadanie 20. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na mapie przedstawiono

- A. walki w okresie insurekcji kościuszkowskiej.
- B. działania wojenne w czasie powstania listopadowego.
- C. szlak bojowy I Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego.
- D. walki Legionów Polskich pod wodzą Jana Henryka Dąbrowskiego.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 21. (0–2)

Przyporządkuj każdemu artykułowi dotyczącemu organizacji wyborów do samorządu uczniowskiego gimnazjum właściwą zasadę demokratycznych wyborów – wybierz ją spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli wybierz właściwą literę.

21.1.	Art. 3. Czynne i bierne prawo wyborcze przysługuje każdemu uczniowi gimnazjum, co oznacza, że każdy uczeń może wybierać i każdy może być wybrany do władz samorządu uczniowskiego.	A	B	C	D
21.2.	Art. 19. Głosowanie na przewodniczącego samorządu uczniowskiego polega na osobistym wskazaniu wybranego przez siebie kandydata.	A	B	C	D

- A. głosowanie tajne
- B. głosowanie bezpośrednie
- C. wybory proporcjonalne
- D. wybory powszechne

Teksty do zadania 22.**Tekst I**

Jerzy kandydował w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Tekst II

Agnieszka wystąpiła do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich praw.

Tekst III

Adam zorganizował pikietę przed urzędem miasta, ponieważ domaga się ustąpienia władz lokalnych.

Tekst IV

Katarzyna zapłaciła podatek od dochodów z działalności gospodarczej, którą prowadzi.

Zadanie 22. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przykładem realizacji obowiązków spoczywających na obywatelach Rzeczypospolitej jest działanie opisane w

- A. tekście I.
- B. tekście II.
- C. tekście III.
- D. tekście IV.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Ilustracja do zadania 23.

PIT-37			
ZEZNIANIE O WYSOKOŚCI OSIĄGNIĘTEGO DOCHODU (PONIESIONEJ STRATY) W ROKU PODATKOWYM			
5. Rok <input type="text"/>			
Formularz przeznaczony jest dla podatników, którzy w roku podatkowym: 1) wyłącznie za pośrednictwem płatnika uzyskali przychody ze źródeł położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, tj. w szczególności z tytułu:			
- wynagrodzeń i innych przychodów ze stosunku służbowego, stosunku pracy (w tym spółdzielczego stosunku pracy) oraz pracy nakładczej, - emerytur lub rent krajowych (w tym rent strukturalnych, rent socjalnych), - świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych, - należności z tytułu członkostwa w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych lub innych spółdzielniach zajmujących się produkcją rolą, - zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, - stypendiów,	- przychodów z działalności wykonywanej osobiście (między innymi z umów zlecenia, kontraktów menedżerskich, zasiadania w radach nadzorczych, pełnienia obowiązków społecznych, działalności sportowej), - przychodów z praw autorskich i innych praw majątkowych, - świadczeń wypłaconych z Funduszu Pracy lub z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, - należności za pracę przypadających tymczasowo aresztowanym oraz skazanym, - należności z umowy aktywizacyjnej.		
2) nie prowadzili pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej opodatkowanych na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, 3) nie są obowiązani doliczać do uzyskanych dochodów dochodów małoletnich dzieci, 4) nie obniżają dochodów o straty z lat ubiegłych.			
Podstawa prawna:	Art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.		
Termin składania:	Do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym.		
Miejsce składania:	Urząd, o którym mowa w art. 45 ustawy, zwany dalej „urzędem”.		
Wybór sposobu opodatkowania (zaznaczyć właściwe kwadraty):			
6. ☐ 1. indywidualnie	☐ 2. wspólnie z małżonkiem, zgodnie z wnioskiem, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy	☐ 3. wspólnie z małżonkiem, zgodnie z wnioskiem, o którym mowa w art. 6a ust. 1 ustawy	☐ 4. w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci
7. ☐ w sposób przewidziany w art. 29 ust. 4 ustawy – podatnik			
8. ☐ w sposób przewidziany w art. 29 ust. 4 ustawy – małżonek			
Zaznaczenie odpowiednich kwadratów oraz złożenie podpisu(ów) w części M traktuje się na równi ze złożeniem wniosku o zastosowanie wskazanego sposobu opodatkowania. Kwadrat w poz. 7 lub 8 zaznacza się łącznie z kwadratem 1, 2, 3 albo 4 w poz. 6.			

Zadanie 23. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Formularz, którego fragment zaprezentowano powyżej, wypełniał w 2018 roku obywatel, gdy chciał rozliczyć podatek

- A. dochodowy od osób fizycznych.
- B. dochodowy od osób prawnych.
- C. od towarów i usług.
- D. akcyzowy.

Tekst do zadania 24.

Fragment notatki prasowej

We wsi Wierzbica Górna pękła rura wodociągowa. W kilku gospodarstwach zabrakło wody w kranach. Trudno powiedzieć, kiedy sytuacja wróci do normy.

Zadanie 24. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

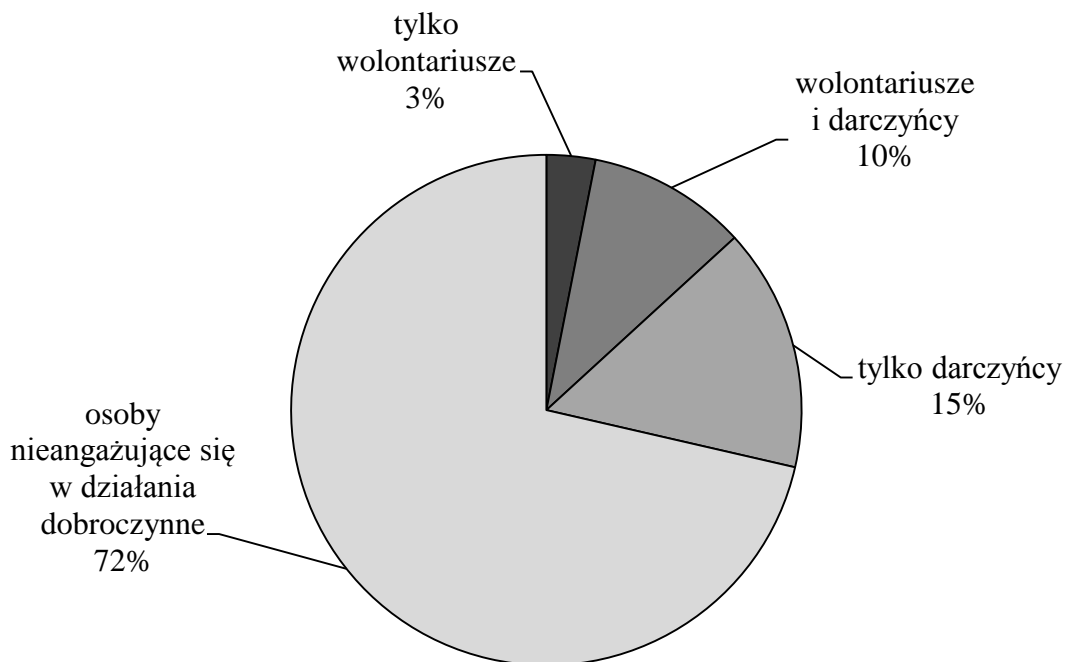
Rozwiązanie problemu przedstawionego powyżej należy do kompetencji

- A. samorządu gminnego.
- B. administracji rządowej.
- C. urzędu wojewódzkiego.
- D. samorządu województwa.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Diagram do zadania 25.

Zaangażowanie Polaków w działalność dobroczynną – raport z badania opinii publicznej

Zadanie 25. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że wśród osób angażujących się w działania dobroczynne

- A. większość darczyńców to jednocześnie wolontariusze.
- B. wszyscy pracują nieodpłatnie na rzecz innych.
- C. największy odsetek stanowią ofiarodawcy.
- D. ponad połowa to wolontariusze.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Brudnopis

A series of horizontal dotted lines for writing.

Wykaz źródeł wykorzystanych w zadaniach egzaminacyjnych.

Strona 2. – zadanie 1.

Na podstawie: G. Chomiczki, S. Sprawski, *Starożytność. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999; Lucjusz Anneusz Florus, *Zarys dziejów rzymskich*, tłum. I. Lewandowski, Wrocław 1973; Tukidydes, *Wojna peloponeska*, tłum. K. Kumaniecki, Warszawa 2005.

Strona 2. – zadanie 2.

Na podstawie: *Słownik kultury antycznej. Grecja. Rzym*, Warszawa 1988.

Strona 3. – zadanie 3.

Na podstawie: Tytus Liwiusz, *Dzieje Rzymu od założenia miasta, ks. XXVIII–XXXIV*, tłum. W. Strzelecki, Wrocław 2004; M. Węcowski, *Pytania do przeszłości. Starożytność klasyczna. Ćwiczenia źródłowe z historii dla szkół średnich*, Warszawa 1999.

Strona 4. – zadanie 4.

Na podstawie: *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, red. I. Hajkiewicz, Warszawa 2008.

Strona 5. – zadanie 5.

Na podstawie: *Budowa państwa polskiego. Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, red. R. Grodecki, z. 16, Kraków 1923.

Strona 5. – zadanie 6.

Na podstawie: *Wiek V–XIV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, red. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999; *Walka cesarstwa z papiestwem. Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, red. W. Semkowicz, z. 16, Kraków 1924.

Strona 6. – zadanie 7.

Polska na przestrzeni wieków, praca zbiorowa, Warszawa 2006.

Strona 6. – zadanie 8.

Na podstawie: A. Wyczański, *Historia powszechna, wiek XVI*, Warszawa 1994.

Strona 7. – zadanie 9.

Na podstawie: *Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, red. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999.

Strona 8 – zadanie 10.

Na podstawie: J. Tazbir, *Atlas historyczny do 1815 roku*, Warszawa 1999; *Historia Europy*, praca zbiorowa, Warszawa 1995.

Strona 9. – zadanie 11.

Na podstawie: *Wiek V–XIV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, red. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999; *Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, red. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999.

Strona 10. – zadanie 12.

Na podstawie: *Powszechna historia państwa i prawa. Wybór tekstów źródłowych*, red. M. Kinstler, M. Ptak, Wrocław 1987.

Strona 11. – zadanie 13.

www.historycy.org

Strona 12. – zadanie 15.

Na podstawie: www.polskieradio.pl

Strona 13. – zadanie 16.

N. Davies, *Od i do. Najnowsze dzieje Polski według historii pocztowej*, t. 1, Warszawa 2008.

Strona 14. – zadanie 17.

J. Zamoyska, *Wspomnienia*, Londyn 1961.

Strona 14. – zadanie 18.

Na podstawie: Na podstawie: J. Topolski, *Historia Polski*, Poznań 2003.

Strona 15. – zadanie 19.

Na podstawie: W. Sieroszewski, *Józef Piłsudski*, Piotrków 1915.

Strona 16. – zadanie 20.

Na podstawie: *Świat Nowoczesny. Od połowy XIX wieku do II wojny światowej*, praca zbiorowa, Warszawa 2001.

Strona 18. – zadanie 23.

www.mf-podatki.pl

Strona 19. – zadanie 25.

Na podstawie: A. Baczeko, A. Ogrocka, *Wolontariat, filantropia i 1%. Raport z badań 2007*, Warszawa 2008.

GH-H1-192

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

 Uprawnienia ucznia do
 nieprzenoszenia zaznaczeń na kartę

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD UCZNIKA

--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

Nr zad.	Odpowiedzi					
1.1	A	B	C	D		
1.2	A	B	C	D		
2	PP	PF	FP	FF		
3	A	B	C	D		
4	A	B	C	D		
5	A	B	C	D		
6	PP	PF	FP	FF		
7	PP	PF	FP	FF		
8	A	B	C	D		
9	A	B	C	D		
10	A	B	C	D		
11	A	B	C	D		
12.1	A	B	C			
12.2	A	B	C			
12.3	A	B	C			
13	A1	A2	A3	B1	B2	B3
14.1	A	B	C	D		
14.2	A	B	C	D		
15	A	B	C	D		
16	PP	PF	FP	FF		
17	PP	PF	FP	FF		

Nr zad.	Odpowiedzi			
18	A	B	C	D
19.1	A	B	C	
19.2	A	B	C	
19.3	A	B	C	
20	A	B	C	D
21.1	A	B	C	D
21.2	A	B	C	D
22	A	B	C	D
23	A	B	C	D
24	A	B	C	D
25	A	B	C	D

--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD EGZAMINATORA

.....
Czytelny podpis egzaminatora